

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2025 m. liepos 22 d. Nr. 21RE-651
(AG-530/03-2025)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Edvardo Juciaus (pranešėjas), Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė) ir Vytauto Kurpuveso,

rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos mažosios bendrijos „Neurocta“ skundą dėl atsakovės viešosios įstaigos Inovacijų agentūros sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėja mažoji bendrija „Neurocta“ (toliau – ir pareiškėja) skundu Komisijos prašo panaikinti viešosios įstaigos Inovacijų agentūros (toliau – ir atsakovė, Agentūra) 2025-05-16 sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) dėl PĮP prioritetinių projektų atrankos kriterijų vertinimo (Komisijos pastaba: „Pranešimas apie projekto įgyvendinimo plano Nr. (duomenys neskelbtini) vertinimo rezultatą“) (toliau – ir Sprendimas) bei įpareigoti atsakovę per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl nurodyto projekto vertinimo.

Pareiškėja skunde paaiškino, kad pagal Agentūros paskelbtą kvietimą Nr. 02-057-K „Inostartas“ 2024-12-30 pateikė paraišką Nr. (duomenys neskelbtini) „Inovatyvaus DI pagrindu veikiančio robotizuoto neurostimulatoriaus prototipo kūrimas ir realizavimas“, 2025-05-16 iš Agentūros gavo Sprendimą, kad pareiškėjos projektas „Inovatyvaus DI pagrindu veikiančio robotizuoto neurostimulatoriaus prototipo kūrimas ir realizavimas“ pagal nustatytus kriterijus galutinio naudos ir kokybės vertinimo metu surinko 68 balus iš 100 galimų ir pagal suteiktus naudos ir kokybės balus jam nepakako numatytų finansavimo lėšų, todėl projektas nebus finansuojamas. Prie Sprendimo Agentūra pridėjo naudos ir kokybės vertinimo detalizaciją. Pareiškėja nesutinka su tokiu Agentūros Sprendimu, nesutinka su Agentūros vertinimu dėl prioritetinio atrankos kriterijaus Nr. 2 „Projekto įgyvendinimo metu sukurto (-os) produkto (inovacijos) reikšmingumo lygis“, kuris turėjo būti vertinamas „kaip nurodyta Oslo vadove, 2018: Duomenų apie inovacijas rinkimo, teikimo ir naudojimo gairėse (angl. *Oslo manual. Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 4rd Edition, OECD, Eurostat, 2018*)“ (toliau – ir Oslo vadovas), pagal tai nustatant vieną iš trijų kuriamo produkto naujumo lygmenų: pasaulio lygmeniu, rinkos lygmeniu, įmonės lygmeniu.

Teikdama paraišką, pareiškėja pateikė MTEP Verslo planą, kuriame nurodė, kad kuriamas produktas yra naujas pasaulio lygmeniu, atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu „nėra sukurta prietaiso, kuris aktyvintų skirtingas smegenų žievės sritis vienu metu bei automatizuotu būdu – DI pagrindu veikiančios operacinės pagalba analizuotų skleidžiamo dirginimo dažnį ir laiką bei taip atliktu smegenų žievės zonų vertinimą realiu laiku“. Vis dėl to, Sprendime Agentūra nurodė, kad „produktas gali būti naujas rinkoje, o ne pasaulio lygmeniu“, motyvuodama tuo, kad „pareiškėjas neplanuoja patentuoti projekto įgyvendinimo apimtį“, taip pat „pateikta informacija dėl tyrėjų kvalifikacijos, komandoje neturint gydytojų-tyrėjų“.

Pareiškėja atkreipė dėmesį į tai, kad vertindama šį kriterijų, Agentūra pilna apimtimi nesivadovavo Oslo vadove pateikta informacija dėl inovacijų naujumo lygio vertinimo, kadangi šiame dokumente nėra nurodyta, kad patentavimo (ne)buvimas yra vienintelis inovacijos naujumą

apibrėžiantis veiksnys. Oslo vadovo 3.3.2. dalyje Inovacijų rūšys pagal naujumą ir poveikį pateikta informacija apie tai kaip nustatyti inovacijos naujumą, pavyzdžiui šio skyriaus 3.56 punkte nurodyta, kad naujumo, novatoriškumo vertinimas apima informaciją ar inovacija yra nauja tik įmonei, nauja įmonės rinkai arba nauja visam pasauliui/ įmonės lūkesčius galimybės pertvarkyti rinką, kurioje ji veikia, atžvilgiu/ įmonės lūkesčius galimybės pagerinti jos konkurencingumą atžvilgiu. 3.57 punkte nurodyta, kad pirmasis ir plačiausiai taikomas metodas yra nustatyti įmonės inovacijų (arba bent vienos iš inovacijų) naujumą, palyginus su pažangos lygiu rinkoje ar pramonės šakoje, kurioje veikia įmonė, taip pat, kad „Inovacijos taip pat gali kurti naujas rinkas, leidžiančias inovatyviai įmonei tam tikrą laikotarpį gauti naudos iš monopolinių kainų.“ Oslo vadovo 3.58 punkte nurodyta, kad naujumas pasaulio lygiu reiškia, kad kitose geografinėse rinkose analogiškais produktais nėra prekiaujama - „Vietinės ar regioninės rinkos naujovė gali būti sukurta imituojant tai, kas jau yra kitose geografinėse rinkose, tuo tarpu pasauliui nauja inovacija yra pirmoji rinkoje.“); kt. Tuo tarpu IA savo sprendimą argumentuoja patentavimu, kuris Oslo vadove yra minimas tik kaip naujumo pasaulio lygiu nustatymą palengvinantis veiksnys, bet ne kaip vienintelis naujumo vertinimo kriterijus (3.59 punktas „Respondentams gali būti sunku įvertinti, ar jie sukūrė pasauliniu mastu naują produkto inovaciją, išskyrus atvejus, kai inovacija yra pagrįsta vienu ar keletu patentuotų išradimų, kurie buvo kruopščiai patikrinti, siekiant nustatyti pasaulinės naujovės statusą.“).

Kartu su paraiška pateikto MTEP Verslo plano 3.2 dalyje pareiškėja buvo nurodžiusi, kad kuriamo sprendimo naujumas yra paremtas tuo, kad šiuo metu rinkoje nėra sukurta prietaiso, kuris DI pagrindu aktyvintų skirtingas smegenų žievės sritis vienu metu, t. y. atsižvelgdama į Oslo vadovo 3.62 punktą „Antrasis matuojamas aspektas, t. y. inovacijos galimybė pertvarkyti (arba sukurti) rinką, gali padėti nustatyti radikliosios ar proveržio inovacijos paplitimo rodiklį. Radikliosios inovacijos laikomos gebančiomis pertvarkyti esamą padėtį, tuo tarpu proveržio inovacijos grindžiamos paprastu pritaikomumu nišinėse rinkose ir vėliau pasklinda visoje rinkoje“, pareiškėja nurodė, kad šiuo metu kuriamo sprendimo rinka yra neegzistuojanti (pareiškėja sukurs naują rinką). Agentūrai pateikto MTEP Verslo plano 3.1, 4.3., 4.4, 5.2 bei kt. dalyse buvo pateikta detali informacija (pvz.: mokslinės literatūros analizė, taip pat atlikta konkurentų apžvalga), kuo remiantis, pareiškėja teigia, kad šiuo metu jos iškelta mokslinė problema nėra sprendžiama. Tai leidžia pagrįsti kuriamo produkto naujumą, pagal atitiktį Oslo vadovo 3.56, 3.57, 3.58, 3.62 bei kt. dalims, atsižvelgiant į tai, jog šiuo metu nėra pareiškėjos kuriamam sprendimui egzistuojančios rinkos, t. y. pareiškėja kuria naują rinką, tokiu būdu įgydama konkurencinį pranašumą įmonės veiklos sektoriuje.

Be to, nors MTEP Verslo plane pareiškėja buvo nurodžiusi, kad patentavimo veikla nebus vykdoma projekto įgyvendinimo apimtyje (t. y. patentavimo veikloms nėra prašoma finansavimo), tačiau tai niekaip neįrodo, kad kuriamas sprendimas nėra patentabilus, kuo rėmėsi Agentūra, vertindama, kad kuriama inovacija nėra nauja pasaulio lygiu. Pareiškėja neatmeta galimybės po projekto įgyvendinimo pabaigos sukurtą sprendimą – DI pagrindu veikiančią robotizuotą neurostimuliatorių – patentuoti savo lėšomis. Agentūra taip pat nurodo, kad sprendimas nepatentuoti „rodo neužtikintumą rezultatu“, tačiau nepateikė jokių šių teiginį įrodančių argumentų, t. y. Agentūros sprendimas niekaip neįrodė, kuo remiantis ji nusprendė, kad pareiškėja neužtikrinta savo rezultatu.

Galiausiai, Agentūros pateiktas argumentas kad kuriamas sprendimas nėra naujas pasaulio lygiu dėl netinkamos tyrėjų kvalifikacijos, taip pat nėra pagrįstas, atsižvelgiant į tai, kad 2025-02-06 pareiškėja jau buvo gavusi Agentūros raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl projekto įgyvendinimo plano Nr. (duomenys neskelbtini) trūkumų ištaisymo“, į kurį 2025-02-13 pateiktame atsakyme buvo nurodyta, kad sudaryti ergoterapijos planą, programą (tikslas, uždaviniai, užsiėmimų dažnis, trukmė) bei parinkti gydymo priemones pagal Lietuvos medicinos normas (turima omenyje norma MN 125:2022 „Ergoterapeutas“) gali ergoterapeutas. Kaip buvo detalizuota atsakyme, dabartiniai pareiškėjos pacientai yra asmenys, kuriems diagnozuoti nurodyti smegenų žievės pažeidimai, t. y. tyrėjai jau dabar vykdo neurostimuliacinę smegenų žievės terapiją, todėl, net ir nebūdami medicinos gydytojais, turi pakankamai kompetencijų kad galėtų įgyvendinti projektą, kurio finansavimui buvo teikta paraiška. Atkreipia dėmesį, kad 2025-02-13 teiktame atsakyme pareiškėja papildomai buvo nurodžiusi, kad bendradarbiavimas su atitinkamais medicininę kvalifikaciją turinčiais asmenimis, esant poreikiui, bus vykdomas neatlygintinai, dėl to nebuvo įtrauktas į projekto biudžetą.

Atsižvelgiant į nurodytus argumentus, pareiškėja mano, kad Agentūros Sprendimas, kad kuriamas produktas yra naujas rinkoje, o ne pasaulio lygiu (kas lėmė, kad už šį atrankos kriterijų pareiškėja gavo tik 3 balus vietoj 5), yra nepagrįstas, kadangi buvo priimtas nesivadovaujant Aprašo 9 punkte nurodyta vertinimo metodika – Oslo vadovu, be to, Agentūra klaidingai interpretavo Lietuvos medicinos normas MN 125:2022, galiausiai priėmė niekuo nepagrįstą sprendimą dėl tariamo pareiškėjos neužtikrintumo savo rezultatais.

Atsakovė Agentūra atsiliepime prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime nurodė, kad Agentūra, kaip administruojančioji institucija, projekto įgyvendinimo planų (toliau – ir PĮP) vertinimą vykdo Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022-06-22 įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“ (toliau – ir Taisyklės), 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 05-001-01-05-07 „Sukurti nuoseklią inovacinės veiklos skatinimo sistemą“ veiklos „Skatinti inovacijų pasiūlą“ poveiklės „Investuoti į naujų APV produktų kūrimo veiklas ir sudaryti sąlygas tyrėjams dalyvauti įmonių MTEP veiklose, skatinti intelektinę nuosavybę, ankstyvąją sukurtų naujų produktų bandomąją gamybą, parengimą rinkai“ (Vidurio ir vakarų Lietuvos regionas) projektų finansavimo sąlygų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2024-08-05 įsakymu Nr. 4-425 (toliau – ir Aprašas, PFSA) ir vidaus teisės aktų, detalizuojančių PĮP vertinimo procesą, nustatyta tvarka. Atsakovė išdėstė Taisyklių 52, 53 punktų, Aprašo 2.4.8, 2.4.4 papunkčių, 9 punkto nuostatas; pažymėjo, kad Agentūra, užbaigusi visų numatytų projektų įgyvendinimo planų tinkamumo finansuoti vertinimą ir atlikusi galutinį naudos ir kokybės vertinimą, informavo pareiškėją, kad, vadovaujantis Aprašo 9 punkte nustatytais projektų atrankos kriterijų vertinimo metodais, projektas „Inovatyvių produktų kūrimas“ (toliau – ir projektas) pagal nustatytus kriterijus galutinio naudos ir kokybės vertinimo metu surinko 68 balus iš 100 galimų ir pagal suteiktus naudos ir kokybės balus jam nepakanka numatytų finansavimo lėšų, todėl jis finansuojamas nebus. Agentūros vertinimu, Sprendimas yra pagrįstas ir motyvuotas.

Agentūra pažymėjo, kad skelbiant atitinkamą kvietimą teikti projektų įgyvendinimo planus, visi to kvietimo projektų atrankos kriterijai, reikalavimai bei dokumentai visiems pareiškėjams yra viešai prieinami ir jie gali su jais susipažinti interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt (kvietimo „InoStartas“ informacija ir dokumentai patalpinti <https://esinvesticijos.lt/kvietimai/inostartas-1>). Agentūra rengia mokymus, nuolat teikia konsultacijas visais pareiškėjams kylančiais klausimais. Apie šio naudos ir kokybės vertinimo kriterijų pareiškėjai buvo iš anksto informuoti ir Agentūros puslapyje pateiktoje kvietimo „InoStartas“ medžiagoje pareiškėjams. Mokymų pareiškėjams medžiagos 41 skaidrėje atkreiptas pareiškėjų dėmesys, kaip bus vertinamas inovacijos naujumo kriterijus: „Nauja pasaulyje – inovacija pagrįsta vienu ar keletu patentuotų išradimų. Pasauliniu mastu nauja produkto inovacija byloja apie kokybiškai aukštesnį naujumo lygį, palyginus su rinkai nauja inovacija, t. y. iš esmės keičia procesus tame pramonės sektoriuje, regione, sukuria naujas rinkas, leidžia realizuoti naujus verslo modelius.“ Taigi, pareiškėja buvo iš anksto ir tinkamai informuota apie prioritetinio kriterijaus „Projekto įgyvendinimo metu sukurto (-os) produkto (inovacijos) reikšmingumo lygis“ vertinimo tvarką. Vertinant Aprašo 9 punkto lentelės 4 punkte nurodytą minėtą prioritetinį kriterijų pasitelktas ekspertas būtent ir rėmėsi Oslo vadovu, kaip tai nustatyta Apraše nurodytam šio kriterijaus vertinimo metodo aprašyme bei MTEP ekspertinio vertinimo klausimyno forma, parengta pagal Vykdomos eksperimentinės plėtros vertinimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2019-07-08 įsakymu Nr. 4-409 (toliau – ir Metodika). Atsakovė rėmėsi Metodikos 16.3.3, 16.3.3.1 ir 16.3.3.2 papunkčiais; nurodė, kad vertindama, ar kuriama inovacija bus nauja pasaulyje, kreipė dėmesį į šias dvi sąlygas (pakankama, kad siekiamas sukurti produktas (-ai) atitiktų bent vieną sąlygą): - kuriama inovacija bus patentuojama tarptautiniu mastu; - pagrįstai tikėtina, kad sukurta ir planuojama taikyti (pritaikyta) arba planuojama pateikti (pateikta) rinkai inovacija, vertinant pagal pateiktus planuojamos kurti (sukurtos) inovacijos parametrus, yra nauja pasaulyje atitinkamame pramonės ir (arba) paslaugų sektoriuje (pavyzdžiui, iš

esmės keičia procesus tame pramonės sektoriuje, regione; sukuria naujas rinkas; leidžia realizuoti naujus verslo modelius). Kadangi pareiškėja nedeklaravo savo kuriamo produkto patentavimo tarptautiniu mastu (kas būtų užtikrinę nurodytos sąlygos įvykdymą), Sprendimas buvo priimtas antrosios sąlygos pagrindu, vertinant pareiškėjos pateiktą informaciją.

Pareiškėja skunde mini, kad galimai savo produktą patentuos ateityje savo lėšomis, tačiau Agentūra sprendimus priima vadovaudamasi ta informacija ir dokumentais, kurie yra pateikti pareiškėjų bei kuri yra prieinama viešai. Nei pateiktame PIP, nei vėliau teiktuose paaiškinimuose pareiškėja nepateikė jokios informacijos apie galimą kuriamo sprendimo patentavimą, todėl tai buvo viena iš aplinkybių, kuria vadovaujantis Agentūra priėmė Sprendimą kuriamo produkto nepriskirti pasaulinės inovacijos kategorijai. Vadovaujantis Oslo vadovo 3.59 papunkčiu, „Respondentams gali būti sunku įvertinti, ar jie sukūrė pasauliniu mastu naują produkto inovaciją, išskyrus atvejus, kai inovacija yra pagrįsta vienu ar keletu patentuotų išradimų, kurie buvo kruopščiai patikrinti, siekiant nustatyti pasaulinės naujovės statusą. <...>“. Kadangi pareiškėja kuriamo produkto patentavimo galimybės savomis ar projekto lėšomis nebuvo nurodžiusi, Agentūra sprendimą priėmė vadovaudamasi kitais Oslo vadovo 3.3.2 dalyje „Inovacijų rūšys pagal naujumą ir poveikį“ įvardytais kriterijais. Agentūra pažymėjo, kad ir anksčiau vykdytame Europos Sąjungos lėšomis finansuotame projekte savo sukurtų sprendimų pareiškėja nėra patentavusi nei projekto, nei nuosavomis lėšomis. Pareiškėja tik skunde deklaratyviai teigia, kad galimai kuriamą produktą patentuos, tačiau jokių objektyvių duomenų apie galimą kuriamo produkto patentavimą nepateikia. Pareiškėja yra verslo subjektas ir jai keliami aukštesni atidumo reikalavimai; jai tenka pareiga tinkamai išsiaiškinti atitinkamame kvietime keliamus reikalavimus ir dėti maksimalias pastangas, kad šiuos reikalavimus ji atitiktų. Atsakovė atkreipė dėmesį, kad Oslo vadovo 3.62 papunktis turi būti vertinamas kompleksiskai, t. y. pagal šiame papunktyje pateikiamas gaires nepakanka tik sukurti rinką, bet būtina paskatinti ir tam tikrą proveržį. Tuo tarpu, naujo produkto sukūrimas savaime, be paklausos naujos rinkos nesukuria, o tik parodo idėjos įgyvendinamumą ir gyvybingumą.

Atsakovė dėl pareiškėjos skundo teiginių, kad „šiuo metu jos iškelta mokslinė problema nėra sprendžiama“ ir todėl jos kuriamas produktas automatiškai atitinka „kuriamo produkto naujumą, pagal atitiktį Oslo vadovo 3.56, 3.57, 3.58, 3.62 bei kt. dalims, atsižvelgiant į tai, jog šiuo metu nėra Pareiškėjos kuriamam sprendimui egzistuojančios rinkos, t. y. Pareiškėja kuria naują rinką, tokiu būdu įgydama konkurencinį pranašumą įmonės veiklos sektoriuje“, paaiškino, kad kvietimas „InoStartas“ yra konkursinė priemonė ir projektų atranka vykdoma 2 etapais – projektų tinkamumo finansuoti vertinimas, kada vertinama projektų atitiktis Apraše nustatytiems reikalavimams, ir projektų naudos ir kokybės vertinimas, kuomet atrenkami „geriausiai atrankos kriterijus atitinkantys projektai, kurie naudos ir kokybės vertinimo etape surinko projektų finansavimo sąlygų apraše <...> nustatytą ne mažesnę nei minimalią balų sumą ir kuriems įgyvendinti pagal administruojančiosios institucijos nustatytą didžiausią galimą skirti finansavimo lėšų sumą projektui įgyvendinti užtenka kvietime nurodytos pagal konkretų kvietimą skirtos finansavimo lėšų sumos“ (Taisyklių 51 punktas). Projektų tinkamumo finansuoti etape be kitų kriterijų yra vertinama projekto atitiktis Aprašo 2.1 papunktyje nurodytai remiamai veiklai. Pagal Aprašo 2.7 papunktį, nustatant, ar projekte numatyta vykdyti veikla yra MTEP veikla, vadovaujamasi Frascati vadovu 2015. Taigi, PIP tinkamumo finansuoti vertinimo etape pagal Frascati vadove nustatytus kriterijus buvo įvertinta, kad projekte planuojama vykdyti veikla atitinka Aprašo remiamai veiklai keliamus reikalavimus. Visgi, naudos ir kokybės vertinimo etape, Aprašo 9 punkto lentelės 4 punkte nurodytas prioritetinis atrankos kriterijus „Projekto įgyvendinimo metu sukurto (-os) produkto (inovacijos) reikšmingumo lygis“ pagal šio kriterijaus vertinimo metodo aprašymą turi būti vertinamas pagal Oslo vadove nustatytus kriterijus. Atsižvelgiant į tai, net jei PIP vertinimo metu Agentūra nustatė, kad projekte vykdoma veikla atitinka MTEP veiklai keliamus kriterijus pagal Frascati vadovą, t. y. kad pagal šį ir kitus Apraše nustatytus kriterijus PIP yra tinkamas finansuoti, tai nereiškia, kad sukurtas produktas bus automatiškai priskirtas pasaulinei inovacijai pagal Oslo vadove nustatytus kriterijus. Nagrinėjamu atveju Agentūra įvertinusi, kad projektas yra tinkamas finansuoti pagal Apraše nustatytus kriterijus, galutiniame naudos ir kokybės vertinimo etape vertino Aprašo 9 punkte nustatytus projektų atrankos kriterijus, už kuriuos suteikiamas atitinkamas balų skaičius. Tai, jog pareiškėjos projekte sprendžiama mokslinė/technologinė problema, pagrindžia, kad projekto veiklos tenkina Frascati vadovo kriterijų,

tuo tarpu tai automatiškai neįrodo kuriamo produkto pasaulinio naujumo pagal Oslo vadovą. Už prioritetinį atrankos kriterijų „Projekto įgyvendinimo metu sukurto(-os) produkto(inovacijos) reikšmingumo lygis“ buvo suteikta 18 balų (pritaikius svorio koeficientą), kadangi pagal Oslo vadove nustatytus kriterijus Agentūra pareiškėjos kuriamo produkto negalėjo priskirti pasaulinei inovacijai.

Atsakovė dėl pareiškėjos tyrėjų kvalifikacijos pažymėjo, kad pareiškėjos PĮP 2.2 papunktyje yra nurodytas projekto tikslas, kad „Vykdant MTEP veiklas sukurti inovatyvų produktą - Inovatyvu DI pagrindu veikianti neurostimuliatorių skirta diagnozuoti ir gydyti smegenų žievės pažeidimus“. Pagal šį deklaruotą tikslą, Agentūra vertina, kad kuriamo produkto pagrindinė funkcija yra diagnozuoti ir gydyti smegenų žievės pažeidimus. Pareiškėjos minimos Lietuvos medicinos normos MN 125:2022 „Ergoterapeutas“ 16.3 papunktyje nustatyta, kad ergoterapeutas turi gebėti „<...> sudaryti ergoterapijos planą, programą (tikslas, uždaviniai, užsiėmimų dažnis, trukmė) bei parinkti, pritaikyti ergoterapijos priemones bei įvertinti jų poveikį“, tačiau tai yra skirtingos kompetencijos nei kad yra priskiriama gydytojams, kurių pagrindinė ir išimtinė kompetencija pagal gydytojų Lietuvos medicinos normas yra „tirti, diagnozuoti ir gydyti“. Tuo tarpu pareiškėjos pateiktas atsakymas dėl bendradarbiavimo su atitinkamais medicininę kvalifikaciją turinčiais asmenimis vertintinas kaip deklaratyvus ir neužtikrinantis projekto tikslo įgyvendinimo pačios pareiškėjos užsibrėžtu lygiu. Kuriamam produktui įgyvendinti bus reikalingi duomenys (MTEP verslo plano 4.5 lentelėje numatyti tyrimai su žmonėmis), kurie yra surenkami iš pacientų. Šių duomenų surinkimui būtina užtikrinti reikiamą pacientų skaičių, pakankamai tikslus jų diagnostinius duomenis bei etišką jų surinkimą ir naudojimą, t. y. bus reikalingas Bioetikos komiteto pritarimas. Pagal Lietuvos Respublikos biomedicininių tyrimų etikos įstatymo 2 straipsnio 7 punktą „Biomedicininiai tyrimai – biomedicinos mokslų hipotezių patikrinimas mokslo tiriamaisiais metodais, kuriuo siekiama plėtoti mokslo žinias apie žmogaus sveikatą, ligas, jų diagnostiką, gydymą ar profilaktiką <...>“. Kadangi pareiškėjos kuriamas įrenginys atitinka šį apibrėžimą, Bioetikos komiteto pritarimas, norint atlikti tyrimus su žmonėmis, vienareikšmiškai bus būtinas. Atitinkamai, kadangi pareiškėjos sukurtas įrenginys gebės „diagnozuoti ir gydyti smegenų žievės sutrikimus“, pagal Biomedicininių tyrimų įstatymo 11 straipsnio 5 dalį, tyrėjai turi turėti atitinkamą kvalifikaciją. Tuo tarpu, projekto vykdymo komandos kvalifikacija, vertinant kartu su PĮP pateiktus tyrėjų gyvenimo aprašymus, yra nepakankama – nors kvalifikacija ir yra medicininė, tačiau tyrėjai nėra gydytojai, negali diagnozuoti „smegenų žievės pažeidimų“, t. y. neatitinka įstatyme numatytų reikalavimų. Be to, medicinos srities tyrėjai neturi privalomos „klinikinių tyrimų patirties“, o pats klinikinis tyrimas „turi būti atliekamas tyrimų centre“, kas projekte nenumatyta. Pareiškėjos atliekamas tyrimas turėtų būti kvalifikuojamas kaip „Klinikinis tyrimas su medicinos priemone“. Atsižvelgiant į tai, kad kurs įrenginį, gebantį „diagnozuoti ir gydyti smegenų žievės sutrikimus“, atitinkamai ir atliekami tyrimai turės įrodyti šią jo savybę. Atsižvelgiant į tai, atitinkamos medicininės kvalifikacijos personalo trūkumas projekto vykdymo komandoje nesudaro prielaidų pasaulio inovacijos lygio produkto sukūrimui.

Atsakovė nurodė, kad projektą vertino reikiamą išsilavinimą ir darbo patirtį turintis ekspertas, kaip tai nurodyta Taisyklių 58 punkte ir Ekspertinio vertinimo organizavimo tvarkos apraše, patvirtintame Agentūros direktoriaus 2025-02-19 įsakymu Nr. R1-32-(1.3 E)2025 (toliau – Ekspertinio vertinimo aprašas) (atsakovė pateikė interneto nuorodą į šį aprašą). Nagrinėjamu atveju ekspertas yra technologijų mokslų daktaras, besispecializuojantis telemedicinos, biomedicininės inžinerijos sityje: multimodalinės sistemos, jutikliai, signalų apdorojimas, algoritmai, programinės įrangos diegimas ir pan., jo kvalifikacija ir patirtis visiškai atitinka projekto specifiką, su PĮP ir vėliau pareiškėjos pateikta informacija buvo įvertinta tinkamai ir objektyviai, nustatant ir argumentais pagrindžiant, kad pareiškėjos projekte suplanuotas kurti produktas nėra naujas pasauliniu mastu.

Agentūros vertinimu, pareiškėja skunde dėsto teiginius, kurie nėra pagrįsti objektyviais faktais ir kurie nepaneigia Agentūros ekspertinio vertinimo metu padarytų bei Sprendime išdėstytų išvadų.

Pareiškėja pateikė Komisijai atsikirtimus į atsiliepimą, kurie persiųsti atsakovei. Atsikirtimuose pareiškėja nurodė, kad Agentūros teiginys, jog projekte tariamai nebuvo numatyta gauti tyrimams vykdyti reikalingą Bioetikos komiteto pritarimą, neatspindi tikrovės, nes su atsakymais į Agentūros 2025-02-06 Raštą pareiškėja jau buvo nurodžiusi, kad Lietuvos Bioetikos komiteto pritarimas klinikiniam tyrimui buvo numatytas gauti 2025 m. balandį, t. y. pareiškėja jau

buvo kreipusis dėl minėtų klinikinių tyrimų vykdymui reikalingų leidimų išdavimo ir planavo juos gauti iki projekto įgyvendinimo pradžios (pats tyrimų vykdymas, kaip ir nurodyta MTEP Verslo plano 4.5 dalyje, buvo numatytas vykdyti tik 4-ojoje veikloje, t. y. praėjus 19 mėnesių nuo projekto įgyvendinimo pradžios). Be to, Agentūros abejonės dėl Bioetikos leidimų gavimo niekaip nesisieja su pareiškėjos skundžiamu aspektu dėl klaidingo projekto naujumo lygio nustatymo - nors Agentūra teigia, kad tyrėjų kvalifikacija neužtikrina „projekto tikslo įgyvendinimo paties Pareiškėjos užsibrėžtu lygiu“, atkreipia dėmesį, kad, kaip ir nurodyta teikiant atsakymus į Agentūros 2025-02-06 Rašto 8 klausimą, projekto įgyvendinimo metu sukurtą sprendimą naudotų įvairius neurologinius sutrikimus jau turintys pacientai (kuriems šie sutrikimai jau būna diagnozuoti gydytojo kvalifikaciją turinčio asmens, t. y. į pareiškėją besikreipiantys klientai jau turi diagnozę, o DI testų pagalba būtų siekiama tik patvirtinti diagnozę, sudaryti optimaliausią gydymo strategiją, parengti tinkamiausius gydymo planus, stebėti pacientų progresą ir pan., ką jau dabar daro pareiškėjos dirbantys ergoterapeutai, o ne gydytojai). Galiausiai, eksperto išvados lapo 1.2.3 punkte ekspertas nurodo, kad projekto veiklas vykdanči komanda turi pakankamai patirties. Taip pat pareiškėja pažymėjo, kad ekspertinio vertinimo išvadų 1.2.2 punkte yra nurodyta, kad „DI intelekto taikymas tokiam tyrimui nėra darytas“, 1.1.1 punkte – „pareiškėjo ambicijos sukurti tokį įrenginį yra savalaikės ir pakankamai naujos“, o 1.1.2 – „panašių įrenginių, apimančių visus pareiškėjo deklaruojamus funkcionalumus <...> nėra, pareiškėjo pasiekimai turi potencialą būti pritaikyti naujų, iš esmės patobulintų produktų kūrimui“ – šie teiginiai liudija, kad ekspertas iš esmės pripažįsta, kad pareiškėjos kuriamas įrenginys yra naujas pasaulio lygiu, pagal šiuose punktuose pateiktą informaciją galima daryti išvadą, kad ekspertas sutinka, jog sukurtas įrenginys iš esmės pakeis smegenų žievės diagnostinius procesus, kadangi šiuo metu pasaulyje nėra analogiškų įrenginių, kuriuose būtų taikomas DI ar kelių dirgiklių simuliacija vienu metu, t. y. pareiškėja sukurs naują rinką, realizuodamas naują dirbtinio intelekto taikymo smegenų žievės stimuliacijoje verslo modelį. Dėl to ekspertinio vertinimo išvadas galima laikyti prieštaraujantis pačioms sau, kadangi 1.1.1, 1.1.2, 1.2.2 ir kt. punktuose aiškiai nurodoma, kad kuriamas produktas yra naujas pasaulio lygiu, tad galutinis vertinimas kad produktas yra naujas ne pasaulio, o tik rinkos lygiu yra klaidingas, kadangi aukščiau nurodytais teiginiais ekspertas pats pripažįsta kuriamo neurostimulatoriaus pasaulinį naujumą. Galiausiai, nors vienas iš Agentūros argumentų buvo patentavimo nebuvimas, tačiau sprendimas patentuoti ar nepatentuoti savo įrenginius yra subjektyvus kiekvieno verslo sprendimas ir neturėtų būti kuriamo produkto naujumo nustatymą lemiantis veiksnys. Pareiškėja projekto paraiškos pateikimo metu patento turėti galimybės neturėjo, atsižvelgiant į tai, kad patento gavimui tinkamą stadiją buvo numatyta pasiekti tik įgyvendinus projekte numatytas veiklas. Eksperto teiginys, kad „nenoras patentuoti rodo neužtikrintumą rezultatu“ yra subjektyvus ir visiškai nepagrįstas, todėl remiantis vien tokiais deklaratyviais teiginiais, negalima priimti sprendimo, kad pareiškėjos kuriamas sprendimas nėra naujas pasaulio mastu. Net ir mokymų 33 skaidrėje yra nurodyta, kad patentavimo veikla yra neprivaloma vykdyti. Šiuo atveju Agentūra nepateikė jokių konkrečių teiginių ar panašaus pobūdžio sprendimų, egzistuojančių rinkoje, pavyzdžių, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad vystomas sprendimas yra naujas tik rinkos lygiu, be to, visus projekto įgyvendinimo metu teiktus dokumentus Agentūra turėtų vertinti kompleksiskai, o ne tendencingai (šiuo atveju, informacija pagrindžianti kuriamo sprendimo naujumą Agentūrai buvo teikta mokslinės literatūros apžvalgos, projekto metu sprendžiamų neapibrėžtumų, konkurentų analizės ir pan. pavidalu).

Skundas atmestinas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Agentūros Sprendimo teisėtumo ir Agentūros įpareigojimo priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl pareiškėjos projekto vertinimo.

Remiantis elektroninės bylos medžiaga, nustatyta, kad pareiškėja 2024-12-30 Agentūrai pateikė Projekto įgyvendinimo planą „Inovatyvaus DI pagrindu veikiančio robotizuoto neurostimulatoriaus prototipo kūrimas ir realizavimas“. PIP nurodytas projekto tikslas – vykdanč MTEP veiklas sukurti inovatyvų produktą - Inovatyvu DI pagrindu veikiančią neurostimuliaciją, skirtą diagnozuoti ir gydyti smegenų žievės pažeidimus (2.2 papunktis). Pareiškėja taip pat pateikė MTEP verslo planą.

Agentūra 2025-02-06 raštu „Dėl projekto įgyvendinimo plano Nr. (duomenys neskelbtini) trūkumų ištaisymo“ (toliau – ir Paklausimas) prašė pareiškėjos pateikti prašomus patikslintus ar papildomus dokumentus bei atsakymus. Pareiškėja pateikė atsakymus į Paklausime nurodytus klausimus.

Agentūra 2025-05-16 priėmė Sprendimą, kuriame nurodė, be kita ko, kad vadovaudamasi PFSA, atliko galutinį pagal „InoStartas“ kvietimą pateiktų PĮP naudos ir kokybės vertinimą. Siekiant efektyvaus pagal kvietimą pateiktų PĮP vertinimo ir vadovaujantis Taisyklių 52 punktu, Agentūra pagal kvietimą pateiktų PĮP vertinimą (tinkamumo finansuoti vertinimą ir naudos ir kokybės vertinimą) atliko vienu metu. Atlikusi PĮP, atitinkančių PFSA 2.1 papunktyje nustatytos remiamos veiklos reikalavimus, pirminį naudos ir kokybės vertinimą, identifikavo daugiausia balų surinkusius PĮP ir tinkamumo finansuoti vertinimas buvo atliekamas tik daugiausiai naudos ir kokybės balų surinkusių PĮP atžvilgiu, kuriems pakanka kvietimui skirtų finansavimo lėšų. Kitų PĮP, kuriems finansavimo lėšų nepakanka, tinkamumo finansuoti vertinimas nebuvo atliekamas. Išdėstė Taisyklių 74, 53 punktų nuostatas, nurodė, kad atranka vykdoma vadovaujantis prioritetiniais projektų atrankos kriterijais, nurodytais PFSA 9 punkte; rėmėsi PFSA 2.4.8 papunkčiu, kad pareiškėjai ir projektai turi atitikti bendruosius projektų atrankos kriterijus, kurių sąrašas ir vertinimo metodika nustatyti Taisyklių 2 priede, ir atitikti PFSA 9 punkte nustatytus specialiuosius projektų atrankos kriterijus, patvirtintus 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos stebėsenos komiteto 2024-06-13 posėdžio protokoliniu sprendimu Nr. 46P-5 (21). Agentūra, užbaigusi visų numatytų PĮP tinkamumo finansuoti vertinimą ir atlikusi galutinį naudos ir kokybės vertinimą, informuoja, kad, vadovaujantis PFSA 9 punkte nustatytais projektų atrankos kriterijų vertinimo metodais, pareiškėjos projektas „Inovatyvaus DI pagrindu veikiančio robotizuoto neurostimulatoriaus prototipo kūrimas ir realizavimas“ pagal nustatytus kriterijus galutinio naudos ir kokybės vertinimo metu surinko 68 balus iš 100 galimų ir pagal suteiktus naudos ir kokybės balus jam nepakanka numatytų finansavimo lėšų, todėl projektas nebus finansuojamas.

Prie Sprendimo pridėtoje lentelėje „Prioritetinių projektų atrankos kriterijų vertinimo aspektai ir paaiškinimai“ (toliau – ir Kriterijų vertinimo lentelė) pateiktas naudos ir kokybės kriterijų (1-3 prioritetiniai kriterijai) vertinimas bei pagal kiekvieną prioritetinį kriterijų suteiktų balų suma. Už atitikimą naudos ir kokybės kriterijui „2 prioritetinis kriterijus „Projekto įgyvendinimo metu sukurto (-os) produkto (inovacijos) reikšmingumo lygis“ (toliau – ir 2 prioritetinis kriterijus) Projektui suteikti 3 balai, pateikiami paaiškinimai: „Kartu su PĮP pateiktame MTEP verslo plane nurodėte, kad kuriamas produktas bus naujas pasaulio lygmeniu. Įvertinus visą kartu su PĮP ir jos vertinimo metu pateiktą informaciją nustatyta, kad produkto naujumo lygis – naujas rinkos lygmeniu. Įvertinus PĮP, MTEP verslo planą ir 2025 m. vasario 13 d. pateiktus atsakymus, darytina išvada, kad produktas gali būti naujas rinkoje, o ne pasauliniu mastu, nes: - pareiškėjas neturi patentų ir neplanuoja patentuoti projekto įgyvendinimo apimtyje, tačiau ir nedeklaruoja, kad planuotų patentuoti kitaip (atskiras produkto dalis, sprendimus ar pan.), o tai rodo neužtikrintumą rezultatu arba nekonkurencingumą pasauliniu mastu; - pareiškėjo pateikta informacija dėl tyrėjų, vykdsiančių projekto veiklas, kvalifikacijos, komandoje neturint reikiamos kvalifikacijos gydytojų-tyrėjų (planuojama, kad kuriamas produktas diagnozuos ir gydys smegenų žievės pažeidimus, todėl MTEP rezultatai turėtų būti vertinami atitinkamų specialistų), suplanavus tik 40-ies tiriamųjų grupę, pasaulinio masto medicinos srities inovacijos sukūrimas yra neįmanomas uždavinys. Atsižvelgiant į tai, kad projekto metu bus sukurtas produktas – neurostimuliacijos įrenginys, skirtas diagnozuoti ir gydyti smegenų žievės pažeidimus – (duomenys neskelbtini), valdomas DI pagrindu veikiančios operacinės sistemos – kuris ekspertinio vertinimo metu buvo įvertintas, kaip naujas rinkos lygmenyje, iš viso projektui už atitikimą kriterijaus reikalavimams suteikiami 3 balai. Šio prioritetinio kriterijaus svorio koeficientas yra 6. Apibendrinant projekto atitikimas šiam prioritetiniam kriterijui vertinamas 18 balų (pritaikius svorio koeficientą).“

Pareiškėja su Agentūros Sprendimu nesutinka ir prašo jį panaikinti. Pažymėtina, kad pareiškėja skunde Komisijai reiškia nesutikimą su 2 prioritetinio kriterijaus įvertinimu, kitų naudos ir kokybės kriterijų (1 ir 3 prioritetinių kriterijų) įvertinimo neginčija, todėl Komisija šiame sprendime kitų vertinimo kriterijų nevertins ir dėl jų nepasisakys.

Ginčo teisiniams santykiams taikytinos Taisyklės, Aprašas ir Metodika.

Taisyklėse reglamentuojama iš 2021–2027 metų Europos Sąjungos (toliau – ES) fondų lėšų ir (ar) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų, ir (ar) iš dalies iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, kuriomis prisidedama prie ES lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimo, finansuojamų pavienių ir jungtinių projektų, įgyvendinamų pagal 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą „Naujos kartos Lietuva“, patvirtintą 2021-07-28 Tarybos įgyvendinimo sprendimu dėl Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo, atrankos, finansavimo ir įgyvendinimo tvarka (1 punktą). Projektų atitiktis projektų atrankos kriterijams tikrinama atliekant PĮP vertinimą. PĮP vertinimą atlieka administruojančioji institucija (49 punktą). Pagal Taisyklių 50 punktą, PĮP vertinimą sudaro šie etapai: projekto tinkamumo finansuoti vertinimas, taikomas visiems projektams, kai projektai atrankami planavimo būdu, konkurso būdu arba vykdoma tęstinė projektų atranka (50.1 papunktis); projekto naudos ir kokybės vertinimas, atliekamas tik tuo atveju, kai projektai atrankami konkurso būdu (50.2 papunktis). Kai projektai atrankami konkurso būdu, atrankami tinkami finansuoti, geriausiai atrankos kriterijus atitinkantys projektai, kurie naudos ir kokybės vertinimo etape surinko projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – RPPI nustatytą ne mažesnę nei minimalią balų sumą ir kuriems įgyvendinti pagal administruojančiosios institucijos nustatytą didžiausią galimą skirti finansavimo lėšų sumą projektui įgyvendinti užtenka kvietime nurodytos pagal konkretų kvietimą skirtos finansavimo lėšų sumos (51 punktą). Administruojančioji institucija, vadovaudamasi savo nustatyta vidaus tvarka, gali pasirinkti, kurį PĮP vertinimo etapą vykdyti anksčiau, arba šiuos vertinimus atlikti vienu metu. Kai vykdoma bendruomenės inicijuota vietos plėtra, projektų naudos ir kokybės vertinimą atlieka kvietimą paskelbusios miesto vietos veiklos grupės nustatyti vertintojai, vadovaudamiesi miesto vietos veiklos grupės nustatyta PĮP vertinimo ir atrankos vidaus tvarka. Miesto vietos veiklos grupė, baigusi projektų naudos ir kokybės vertinimą, parengia siūlomų finansuoti vietos plėtros PĮP sąrašą ir jį kartu su į sąrašą įtrauktų projektų PĮP pateikia administruojančiajai institucijai projektų tinkamumo finansuoti vertinimui atlikti (52 punktą). Jei pirmas atliekamas projektų naudos ir kokybės vertinimas, projektų tinkamumo finansuoti vertinimas pradedamas nuo projektų, surinkusių daugiausia balų naudos ir kokybės vertinimo metu, ir atliekamas tol, kol pagal įvertintus projektus paskirstoma visa kvietimui arba regionui skirta finansavimo lėšų suma, atsižvelgiant į nustatytą didžiausią galimą skirti finansavimo lėšų sumą projektui įgyvendinti (likusių PĮP projektų tinkamumo finansuoti vertinimas neatliekamas, nebent ministerija iš anksto informuoja administruojančiąją instituciją apie galimybę sudaryti rezervinį projektų sąrašą). Jeigu projektai naudos ir kokybės vertinimo etape surinko vienodą galutinį balų skaičių, tokie projektai suskirstomi Investicijų programos ir Plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklių 146 punkte nustatyta tvarka. Atlikusi projektų tinkamumo finansuoti vertinimą, administruojančioji institucija turi patikrinti, ar projektų tinkamumo finansuoti vertinimo metu nustatytos aplinkybės neturi įtakos naudos ir kokybės vertinimo rezultatams, ir prireikus patikslinti naudos ir kokybės vertinimo rezultatus. Jeigu dėl projektų tinkamumo finansuoti vertinimo metu nustatytų aplinkybių patikslinus naudos ir kokybės vertinimo rezultatus atsirado papildomai vertinamų PĮP, administruojančioji institucija turi atlikti naudos ir kokybės vertinimą Taisyklių III skyriaus penktajame skirsnyje nustatyta tvarka. Kai vykdoma bendruomenės inicijuota vietos plėtra, ši nuostata netaikoma (53 punktą). Kai projektai atrankami konkurso būdu, atliekant projektų naudos ir kokybės vertinimą projektai vertinami pagal projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, – RPPI nurodytus projektų prioritetinius atrankos kriterijus, o kai vykdoma bendruomenės inicijuota vietos plėtra, – pagal miesto vietos veiklos grupės kvietime nustatytus projektų atrankos kriterijus. Prie kiekvieno kriterijaus nurodomas galimas surinkti didžiausias balų skaičius. Didžiausia projektui galima skirti balų suma – 100 balų. Privalomą surinkti minimalią balų sumą ministerija turi nurodyti projektų finansavimo sąlygų apraše, o kai įgyvendinami RPPI projektai, RPT turi nurodyti RPPI. Projektai, kurie naudos ir kokybės vertinimo etape nesurenka nustatytos minimalios balų sumos, nėra tinkami finansuoti ir PĮP atmetami (74 punktą).

Aprašo 2.4.8 papunktyje nustatyta, kad pareiškėjai ir projektai turi atitikti bendruosius projektų atrankos kriterijus, kurių sąrašas ir vertinimo metodika nustatyti Taisyklių 2 priede, ir atitikti PFSA 9 punkte nustatytus specialiuosius projektų atrankos kriterijus, patvirtintus 2021–2027 metų

Europos Sąjungos fondų investicijų programos stebėsenos komiteto 2024-06-13 posėdžio protokoliniu sprendimu Nr. 46P-5 (21). Už atitiktį prioritetiniams projektų atrankos kriterijams projektams skiriami balai, kaip nustatyta PFSA 9 punkte. Taigi, pagal aptartą teisinį reglamentavimą, Agentūra, veikdama kaip administruojančioji institucija, atlieka PĮP vertinimą ir priima sprendimus dėl PĮP atitikties projektų atrankos kriterijams.

Prie Sprendimo pridėtoje Kriterijų vertinimo lentelėje dėl 2 prioritetinio kriterijaus konstatuota, kad „Atsižvelgiant į tai, kad projekto metu bus sukurtas produktas – neurostimuliacijos įrenginys, skirtas diagnozuoti ir gydyti smegenų žievės pažeidimus – (duomenys neskelbtini), valdomas DI pagrindu veikiančios operacinės sistemos – kuris ekspertinio vertinimo metu buvo įvertintas, kaip naujas rinkos lygmenyje, iš viso projektui už atitikimą kriterijaus reikalavimams suteikiami 3 balai.“ Pareiškėja skundu iš esmės ginčija Agentūros Sprendime pateiktą įvertinimą, kad pareiškėjos projekto metu sukurtas produktas naujas rinkos lygmenyje, o ne pasauliniu mastu.

Pareiškėjos MTEP verslo plano 3.2 papunktyje „Projekto įgyvendinimo metu sukurto (-ų) produkto (-ų) naujumo lygis“ nurodytas produkto („Neurostimuliacijos įrenginio skirto diagnozuoti ir gydyti smegenų žievės pažeidimus – (duomenys neskelbtini), valdomo DI pagrindu veikiančios operacinės sistemos“) naujumo lygio (naujumo lygmuo vertinamas kaip nurodyta Oslo vadove) pagrindimas: „Kuriamas sprendimas yra naujas pasaulio lygiu, atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu rinkoje nėra DI pagrindo veikiančio prietaiso skirto neurologinių ligų diagnostikai, analizei ir gydymui. Šiuo metu rinkoje nėra sukurto prietaiso, kuris aktyvintų skirtingas smegenų žievės sritis vienu metu bei automatizuotu būdu – DI pagrindu veikiančios operacinės pagalba analizuotų skleidžiamo dirginimo dažnį ir laiką bei taip atliktu smegenų žievės zonų vertinimą realiu laiku.“

Aprašo 9 punkte nustatyti projektų atrankos kriterijai. Aprašo 9 punkto 4 dalyje įtvirtintas prioritetinis kriterijus – „Projekto įgyvendinimo metu sukurto (-os) produkto (inovacijos) reikšmingumo lygis“ bei nurodytas kriterijaus vertinimo metodas: „Siekiant skatinti APV turinčių produktų kūrimą būtina įvertinti projekto įgyvendinimo metu sukurto (-ų) produkto (-ų) reikšmingumo lygį. Reikšmingumas yra vertinamas atsižvelgiant į projekto įgyvendinimo metu sukurto (-ų) produkto (-ų) naujumo lygį. Naujumas klasifikuojamas į tris grupes (reikšmingumo didėjimo tvarka): produktas naujas įmonės lygmeniu, produktas naujas rinkos lygmeniu, produktas naujas pasaulio lygmeniu, kaip nurodyta Oslo vadove, 2018: Duomenų apie inovacijas rinkimo, teikimo ir naudojimo gairėse (angl. Oslo manual. Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 4rd Edition, OECD, Eurostat, 2018). Aukštesnis įvertinimas (daugiau balų) suteikiamas (-a) tiems projektams, kurių įgyvendinimo metu sukurtų produktų reikšmingumas yra didesnis. Vertinant naujumo lygmenį vienas produktas priskiriamas tik vienai naujumo grupei (t. y. jei produktas yra naujas pasaulio lygmeniu, neskiriama papildomų balų už naujumą rinkos ir (arba) įmonės lygmeniu. Jeigu produktas naujas rinkos lygmeniu, neskiriama papildomų balų už naujumą įmonės lygmeniu). Jeigu projekto įgyvendinimo metu bus sukurta daugiau nei vienas produktas, vertinamas kiekvieno produkto naujumo lygmuo, o balai skiriami už didžiausio naujumo lygmens produktą. Vertinama pagal PĮP ir kartu su PĮP pateiktą MTEP verslo planą. Jeigu projekto įgyvendinimo metu bus sukurtas bent vienas produktas, kuris (-i) naujas (-a) pasaulio lygmeniu, projektui skiriami 5 balai. Jeigu projekto įgyvendinimo metu bus sukurtas bent vienas produktas, kuris (-i) naujas (-a) rinkos lygmeniu, projektui skiriami 3 balai. Jeigu projekto įgyvendinimo metu bus sukurtas bent vienas produktas, kuris (-i) naujas (-a) įmonės lygmeniu, projektui skiriamas 1 balas. Vertinant produktų naujumo lygmenį, vienas produktas priskiriamas (-a) tik vienai naujumo grupei (t. y. jei produktas yra naujas (-a) pasaulio lygmeniu, neskiriama papildomų balų už naujumą rinkos ir (ar) įmonės lygmeniu, jeigu produktas naujas (-a) rinkos lygmeniu, neskiriama papildomų balų už naujumą įmonės lygmeniu).“

Atsakovė atsiliepime nurodė, kad vertinimui buvo pasitelktas ekspertas, turintis reikiamą išsilavinimą ir darbo patirtį. Aprašo 58 punkte nustatyta, kad kai atliekant projekto tinkamumo finansuoti vertinimą ir (ar) projekto naudos ir kokybės vertinimą administruojančiajai institucijai<...> prireikia papildomų specialiųjų žinių tam tikroje srityje tikrinant projekto atitiktį konkreitiems projektų bendriesiems, specialiesiems ir (arba), kai projektai atrenkami konkurso būdu, prioritetiniams projektų atrankos kriterijams, ji gali pasitelkti tinkamos kompetencijos (t. y. turinčius vertinamos srities kvalifikaciją arba ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį toje srityje), nešališkus (t.

y. ne mažiau kaip vienus metus iki ekspertinio vertinimo pradžios neturinčius darbo santykių arba jų esmę atitinkančių santykių su pareiškėju ar partneriu, taip pat neturinčius interesų konflikto pareiškėjo ar partnerio atžvilgiu priimant sprendimą, susijusį su projekto atitikties projektų bendriesiems ir (arba) specialiesiems ir (arba), kai projektai atrenkami konkurso būdu, prioritetiniams projektų atrankos kriterijams vertinimu) specialistus, turinčius specialiųjų žinių tam tikroje srityje.

Atsakovė su atsiliepimu pateikė nuasmenintą 2025-03-10 eksperto išvados lapą „Dėl projekto įgyvendinimo plano (toliau – PIP) atitikties taikomiesiems moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai keliamiems reikalavimams“ (toliau – ir Išvada). Išvados III dalyje „Produkto naujumas“ (pateikta pastaba, kad vertinant kuriamų produktų naujumą, vadovaujamosi Oslo vadovu), atsakant į klausimą, ar pareiškėjas teisingai nurodo visų ketinamų projekte sukurti produktų naujumo lygius, pažymėta – „ne“ ir pažymėta, kad produktas turės šį naujumo požymį: „kuriamą inovaciją bus nauja rinkoje, t. y. ar produktas arba procesas, vertinant pagal pateiktus inovacijos parametrus, leis subjektui įgyti konkurencinį pranašumą, palyginti su kitais subjektais rinkoje, kurioje veikia subjektas“ bei pateiktas eksperto vertinimas ir argumentai: „Nors pareiškėjas nurodo, kad kuriamas sprendimas yra naujas pasaulio lygiu, tačiau iš projekto paraiškos, atsakymų į klausimus ir papildomos informacijos galima spręsti, kad produktas gali būti naujas rinkoje, o ne pasauliniu mastu: pareiškėjas neturi patentų ir neplanuoja patentuoti (projekto įgyvendinimo apimtyje, tačiau ir nedeklaruoja, kad ruošiasi patentuoti kitaip), o tai rodo neužtikrintumą rezultatu arba nekonkurencingumą pasauliniu mastu; pareiškėjo kvalifikacijai keliant klausimų (pastabos 1.2.3 skyriuje, kurios leidžia abejoti sprendimų originalumu), taip pat neturint komandoje reikiamos kvalifikacijos gydytojų-tyrėjų (deklaruojamas smegenų žievės pažeidimų diagnozavimas bei gydymas), užsibrėžus tik 40-ies tiriamųjų grupę, pasaulinio masto medicinos srities inovacijos sukūrimas yra sunkus uždavinys; pagal Oslo vadovą, kol kas neegzistuojančio produkto conceptualusis modelis, prototipas ar pavyzdys paprastai nėra produkto inovacija. Pareiškėjas nėra parodęs (mokslinių publikacijų/tyrimų) pavidalu savo kuriamo produkto/koncepcijos veiksmingumo. Tiesa, naujai įsteigtų įmonių (kokia galima vertinti esant pareiškėją) atveju tai netrukdo, kad produktas būtų įvertintas kaip inovacija. Pats aprašytas produktas turi išskirtinumą rinkoje.“

Atsakovė į bylą taip pat pateikė nenuasmenintą eksperto gyvenimo aprašymą, kuris Komisijos 2025-07-11 sprendimu Nr. P-468 (AG-530/03-2025) pripažintas nevieša bylos medžiaga, neteiktina susipažinti pareiškėjui ir (ar) jo atstovams, kitiems tretiesiems asmenims. Iš eksperto gyvenimo aprašymo Komisija nustatė, kad ekspertas yra įgijęs elektronikos inžinerijos bakalaurą ir magistrą, yra technologijos mokslų daktaras, Elektros ir elektronikos inžinerija.

Ekspertinio vertinimo apraše nustatyta, kad Agentūros darbuotojui (toliau – ir užsakovas) prireikus papildomų specialiųjų žinių atitinkamoje srityje vertinant ir (ar) administruojant projektus, taip pat Agentūrai atliekant ekspertinius vertinimus išorės klientams, gali būti pasitelkiami reikiamos kvalifikacijos ekspertai (3 punktas). Pagal minėto aprašo 15 punktą, ekspertai turi būti: nepriekaištingos reputacijos asmenys ir tinkamos kompetencijos; pagal 16 punktą, eksperto kompetencija nustatoma pagal jo formalią kvalifikaciją studijų ir (ar) mokslo srityje, ir (ar) profesinę darbo patirtį ir (ar) turimus reikalingus sertifikatus ir (arba) licencijas. Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos ekspertinius vertinimus atliekantys ekspertai turi turėti: ne žemesnį kaip mokslų daktaro laipsnį arba jam prilygintą išsilavinimą (mokslų daktaro laipsnis turi būti pagal tą mokslų srities kryptį, kurios paraiška / projektas / prašymas vertinamas), arba (16.1.1 papunktis) ne žemesnį kaip mokslų daktaro laipsnį arba jam prilygintą išsilavinimą (mokslų daktaro laipsnis turi būti pagal tą mokslų sritį, kurios paraiška / projektas / prašymas vertinamas) bei ne mažesnę nei 5 metų praktinio darbo patirtį toje mokslų srities kryptyje, kurios paraiška/projektas/prašymas vertinamas. Jeigu daktaro laipsnis yra pagal kitą mokslų sritį nei vertinama paraiška / projektas / prašymas, tuomet eksperto darbo patirtis turi būti ne mažesnė nei 10 metų toje mokslo kryptyje kurios paraiška / projektas / prašymas vertinamas, arba (16.1.2 papunktis); ne žemesnį nei magistro laipsnį arba jam prilygintą išsilavinimą (magistro laipsnis turi būti pagal tą mokslų srities kryptį, kurios paraiška / projektas / prašymas vertinamas) bei ne mažesnę nei 5 metų praktinio darbo patirtį toje mokslų srities kryptyje, kurios paraiška / projektas / prašymas vertinamas. Jeigu magistro laipsnis yra pagal kitą mokslų sritį nei vertinama paraiška / projektas / prašymas, tuomet eksperto darbo patirtis

turi būti ne mažesnė nei 10 metų toje mokslo kryptyje kurios paraiška / projektas / prašymas vertinamas (16.1.3 papunktis).

Pareiškėjos MTEP verslo plano dalyje 3.4 „Projekto tyrimo kryptis“ nurodyta: „1. Medicina - M 001 2. Visuomenės sveikata – M 004“, kurios pagal Mokslo krypčių klasifikatorių, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-02-06 įsakymu Nr. V-93, priskiriamos Medicinos ir sveikatos mokslų M 000 kryptčiai. Tuo tarpu Elektros ir elektronikos inžinerija priskiriama technologijos mokslų T 000 kryptčiai. Tačiau iš eksperto gyvenimo aprašymo, neatskleidžiant išsamių gyvenimo aprašymo duomenų, taip pat matyti, kad ekspertas, be kitos nurodytos profesinės patirties, buvo Biomedicininės inžinerijos instituto tyrėjas ir inžinierius 7 metus, yra universiteto docentas ilgiau nei 15 metų; nurodyta eksperto pedagoginė veikla: B140M001 „Vizualizavimo metodai medicinoje“, T111M100 „Biomedicininė vaizdų apdorojimas ir analizė“, PR00B161 „Praktika“ („Biomedicininės elektronikos“ studijų programa). Komisija vertina, jog byloje pateikti duomenys patvirtina eksperto darbo patirtį pareiškėjos rengiamo projekto srityje. Taigi, atsakovės pasitelktas ekspertas atitinka kvalifikacijos reikalavimus, nustatytus Aprašo 58 punkte.

Byloje pateikti duomenys iš esmės pagrindžia atsakovės pasitelkto eksperto specialiasias žinias vertinant pareiškėjos projekto atitiktį teisės aktų reikalavimams. Komisija pažymi, jog specialių mokslo žinių reikalaujantis klausimų sprendimas yra pagrįstas byloje pateikta eksperto išvada. Tuo tarpu pareiškėja, siekdama ginčyti eksperto išvadų išsamumą, turėtų savo argumentus grįsti tokio pat pobūdžio žiniomis (įrodymais). Būtent atsakovei suteikta kompetencija spręsti klausimus, reikalaujančius specialiųjų (mokslinių) žinių, grindžiamus moksliniais tyrimais ir jų pritaikomumu. Komisija pažymi, jog ji nevertina ginčijamo administracinio akto bei veiksmų (ar neveikimo) politinio ar ekonominio tikslingumo požiūriu, o tik nustato, ar konkrečiu atveju nebuvo pažeistas įstatymas ar kitas teisės aktas, ar administravimo subjektas neviršijo kompetencijos, taip pat ar aktas (veikla) neprieštarauja tikslams bei uždaviniams, dėl kurių institucija buvo įsteigta ar gavo atitinkamus įgaliojimus. Viešojo administravimo subjektas privalo teisingai nustatyti faktines aplinkybes, reikšmingas nagrinėjamam klausimui, surinkti įrodymus, būtinus administracinio sprendimo priėmimui, o Komisija patikrina, ar minėtas pareigas viešojo administravimo subjektas atliko teisingai.

Komisija, nekartodama eksperto atlikto tyrimo išvadų, pažymi, jog eksperto išvadoje yra įvertinta pareiškėjos projekto atitiktis keliamiems reikalavimams. Eksperto išvadoje motyvuotai nurodyta, dėl kokių priežasčių sprendžiama, jog pareiškėjos kuriamas produktas turės naujumo požymį „kuriama inovacija bus nauja rinkoje“, o ne „kuriama inovacija bus nauja pasaulyje“. Atsakovės pasitelktas ekspertas išvadą dėl produkto naujumo požymio padarė remdamasis faktiniais duomenimis, jog pareiškėja nedeklaravo savo kuriamo produkto patentavimo tarptautiniu mastu. Nors pareiškėja skunde nurodė, jog neatmeta galimybės po projekto įgyvendinimo pabaigos sukurtą sprendimą patentuoti savo lėšomis, tačiau pareiškėjos paraiškos vertinimo metu ekspertas pagrįstai vertino projektą pagal tuo metu pareiškėjos jam pateiktą informaciją. Pareiškėja skunde taip pat teikia argumentus dėl patentavimo, kaip kriterijaus nustatyti produkto naujumo požymį, nepagrįstumo, bei mano, jog sprendimas patentuoti ar nepatentuoti savo įrenginius yra subjektyvus kiekvieno verslo sprendimas ir neturėtų būti kuriamo produkto naujumo nustatymą lemiantis veiksnys. Šiuo aspektu sutiktina su pareiškėjos teiginiu, jog sprendimas patentuoti produktą yra išimtinai pareiškėjos sprendimas. Tačiau sprendžiant dėl produkto naujumo požymio patentavimo kriterijus eksperto pagrįstai taikytas vadovaujantis Metodikos reglamentavimu. Šiuo aspektu pažymėtina, jog, kaip atsiliepiame pagrįstai nurodė atsakovė, eksperto išvada buvo priimta remiantis norminiu teisės aktu, t. y. Metodikos 16.3.3 papunkčio reglamentavimu. Komisija vertina, jog atsakovės pasitelktas ekspertas pagrįstai vertino pareiškėjos paraiškoje pateiktus duomenis ir nustatė, jog pareiškėja nedeklaravo savo kuriamo produkto patentavimo tarptautiniu mastu, todėl negalėjo būti užtikrintas produkto naujumo požymis „kuriama inovacija bus nauja pasaulyje“.

Komisija pažymi, jog bylos duomenys ir Eksperto išvada iš esmės pagrindžia pareiškėjos kuriamo produkto inovatyvumą, taip pat nustatyta, jog pareiškėjos veikla tenkina Frascati vadovo kriterijų, tačiau tai savaimė nereiškia, jog pareiškėjos vykdomai veiklai turi būti skiriamos priemonės lėšos. Komisija pažymi, jog kvietimas „InoStartas“ yra konkursinė priemonė. Esant šioms

aplinkybėms, ginčą reglamentuojantys teisės aktai negali būti aiškinami plečiamai, taip iš esmės būtų pažeidžiamas lygiateisiškumo principas kitų pareiškėjų atžvilgiu. Komisija pažymi, jog Agentūra, kaip viešojo administravimo subjektas, pareiškėjos projektą vertino iš esmės laikydamasi gero viešojo administravimo principo bei sudarydama pareiškėjai galimybę pareiškėjos projekto vertinimo metu teikti papildomus paaiškinimus ir bendrauti su atsakovės darbuotojais.

Be to, vertinant atsakovės priimtą Sprendimą pažymėtina, jog Sprendimas priimtas vadovaujantis visais, šį ginčą reglamentuojančiais teisės aktais (t. y. Taisyklėmis, Aprašu ir Metodika). Vertinant ginčijamą sprendimą Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo prasme pažymėtina, jog priimtas Sprendimas yra išsamus, motyvuotas, argumentuotas, priimtas atlikus ekspertinį vertinimą bei nustačius su pareiškėjos projektu susijusias faktines aplinkybes, todėl teigti, jog ginčijamas atsakovės Sprendimas yra neišsamus ar nepagrįstas, Komisija neturi nei teisinio, nei faktinio pagrindo. Nagrinėjamu atveju Komisija nustatė, jog atsakovė ginčijamą Sprendimą priėmė remdamasi nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, bei vadovaudamasi norminiais teisės aktais. Atsižvelgiant į faktines bylos aplinkybes ir ginčo situacijos teisinį reglamentavimą, byloje ginčijamas Sprendimas laikytinas teisėtu, naikinti jo pareiškėjos skunde nurodytais argumentais nėra teisinio pagrindo. Esant šioms aplinkybėms, taip pat atmestinas kaip išvestinis pareiškėjos skundo reikalavimas įpareigoti atsakovę priimti naują sprendimą dėl pareiškėjos projekto vertinimo. Pareiškėjos skundas atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjos mažosios bendrijos „Neurocta“ skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Vytautas Kurpuvesas